

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6Tos/50/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123013496
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Batisová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2123013496.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Batisovej a sudcov JUDr. Andrey Kondllovej a Mgr. Pavla Macháča, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. D., t. č. vo výkone trestu v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 15.01.2024, č. k. 35PP/99/2023-26, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 23.04.2024 v Trnave takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B. z a m i e t a.

odôvodnenie:

Okresný súd Trnava (ďalej len okresný súd) uznesením zo dňa 15.01.2024, č. k. 35PP/99/2023-26, podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 66 ods. 2 Trestného zákona zamietol návrh odsúdeného A. B. (ďalej len odsúdený) o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 12.04.2022, sp. zn. 5T/81/2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 12.09.2022, sp. zn. 1To/51/2022.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote sťažnosť odsúdený, v ktorej namietal, že nie je zlý človek. Počas doterajšieho výkonu trestu zmenil svoj pohľad na všetko. Rodina je pre neho najviac. Počas výkonu trestu sa snaží dodržiavať pravidlá. Okresný súd konštatoval že spĺňa formálnu podmienku i prvú materiálnu podmienku, avšak podotkol, že nebolo preukázané, že v budúcnosti bude platiť riadne výživné. Chce všetko napraviť a už neurobí takú chybu, aby sa vrátil do výkonu trestu. Chýbajú mu deti a má s nimi pekný vzťah. Zmysel inštitútu podmienkového prepustenia spočíva v motivovaní odsúdeného, aby svojím správaním preukázal polepšenie. Ak bol vykonanou časťou účel trestu dosiahnutý, jeho ďalší výkon trestu je nepotrebný. Trestnú minulosť nemožno hodnotiť formalisticky, je potrebné zväžiť pred akou dlhou dobou a z akých dôvodov došlo k spáchaniu predchádzajúcich trestných činov. Je podstatné, aby bol z výkonu trestu odňatia prepustený v čase, kedy je splnený účel trestu, a aby nezostával vo výkone trestu zbytočne dlho. Napadnuté uznesenie považuje za nedostatočne odôvodnené, najmä s poukazom na to, že riaditeľ ÚVTOS ho odporučil podmienkovo prepustiť. Na základe uvedených skutočností žiada, aby jeho sťažnosť preskúmal Krajský súd v Trnave (ďalej aj krajský súd), a aby napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a rozhodol vo veci sám tak, že vyhovie jeho návrhu na podmienkové prepustenie, a aby mu bola určená primeraná skúšobná doba. Zamestnanie má vybavené, bude riadne platiť výživné.

Prokurátor sa k sťažnostným námietkam odsúdeného nevyjadril.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
- konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak

- a) nie je prípustná,
- b) bola podaná oneskorene, neoprávnenou osobou, osobou, ktorá sa jej výslovne vzdala alebo ktorá znovu podala sťažnosť, ktorú už predtým výslovne vzala späť, alebo
- c) nie je dôvodná.

Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku, preskúmal správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým odsúdený podal sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom a zistil, že sťažnosť bola podaná voči rozhodnutiu, voči ktorému je prípustná, podala ju osoba oprávnená - odsúdený a v zákonom stanovenej lehote. Zároveň preskúmaním spisového materiálu krajský súd zistil aj to, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Pokiaľ ide o splnenie formálnej podmienky na podmienené prepustenie, okresný súd správne skonštatoval, že v zmysle § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona odsúdený už vykonal polovicu uloženého trestu odňatia slobody, a to dňa 29.11.2023.

Pokiaľ ide o splnenie prvej z dvoch materiálnych podmienok predpokladaných v ust. § 66 ods. 1 Trestného zákona, krajský súd sa nestotožňuje s názorom okresného súdu, že odsúdený túto podmienku splnil.

U odsúdeného totiž žiadne polepšenie podľa názoru krajského súdu nenastalo. Z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS jasne vyplýva, že jeho správanie je síce na požadovanej úrovni, avšak za celý doterajší pobyt vo výkone trestu (od 29.11.2022) si vytvoril podmienky na získanie len jednej disciplinárnej odmeny, čo je veľmi málo. Z uvedeného vyplýva, že odsúdený nevyvíja dostatočne aktívnu snahu z jeho strany po akýchkoľvek dostupných aktivitách vo výkone trestu, ktoré sú „navyše“. Odsúdený prevažne len dodržiava pravidlá výkonu trestu, čo je ale elementárna povinnosť každého väzňa. V kontexte faktu, že odsúdený už v minulosti bol vo výkone trestu odňatia slobody, teda je mu dobre známy režim výkonu trestu, krajský súd zastáva názor, že zo strany odsúdeného aktuálne ide len o formálne prispôsobenie sa podmienkam výkonu trestu, nie o skutočný prejav jeho polepšenia tak, ako ho má na mysli citované ustanovenie zákona.

V ďalšom možno poukázať na to, že odsúdený na verejnom zasadnutí síce prezentoval svoju ľútosť nad svojím správaním a z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS vyplýva, že zaujal kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti, pričom si uvedomuje povinnosť platiť výživné, a preto chce vo výkone trestu odňatia slobody pracovať a platiť výživné, avšak odsúdený konkrétne neuviedol, ako na ňu s odstupom času nazerá a ani neuviedol nič, z čoho by bolo možné usúdiť, že by svoj predchádzajúci život tentokrát skutočne analyzoval z hľadiska príčin a podmienok páchania trestnej činnosti so zameraním sa na to, aby tieto príčiny a podmienky eliminoval a v budúcnosti tak trestnú činnosť nepáchal. Verbalizoval len toľko, že ľutuje trestné činy, za ktoré bol odsúdený.

Na jednej strane je samozrejme chvályhodné, že odsúdený vo výkone trestu pracoval, nahlásil si výživné a snažil sa ho platiť, avšak krajský súd poukazuje na skutočnosť, že odsúdený pracoval aj pred výkonom trestu, nakoľko vystriedal viacero zamestnaní prevažne robotníckeho charakteru, a ani to mu nezabránilo v páchaní trestnej činnosti. Okrem toho odsúdený študoval na strednom odbornom učilíšti v odbore elektromechanik, pričom pre nezájum túto nedokončil, teda je nevyučení. Počas výkonu neabsolvoval žiadny rekvalifikačný kurz ani iné formy vzdelávania, teda ani v tomto smere sa nesnažil aktívne zlepšiť svoje znalosti a schopnosti s cieľom uplatniť sa po prepustení z výkonu trestu v spoločnosti tak, ako to prezentuje v sťažnosti. Do oddielových aktivít v rámci kultúrno - osvetovej činnosti sa zapájal tiež len podľa záujmu. Z uvedeného tak vyplýva, že v tomto smere odsúdený nejaví takú zmenu charakterových vlastností, ktoré by boli znakom skutočného polepšenia.

A pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku v zmysle ust. § 66 ods. 1 Trestného zákona a síce, že je od odsúdeného možné dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, ani túto podmienku krajský súd nepovažuje za splnenú. Ak u odsúdeného nenastalo v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody žiadne polepšenie, tak nemožno podľa názoru krajského súdu dospieť k záveru o splnení druhej materiálnej podmienky, nakoľko polepšenie odsúdeného je esenciálnou zložkou vyvedenia predpokladu, či odsúdený bude schopný viesť po jeho prepustení z výkonu trestu odňatia slobody riadny život. Od

odsúdeného teda nemožno dôvodne očakávať vedenie riadneho života v budúcnosti, pokiaľ nemožno konštatovať jeho polepšenie sa už počas výkonu trestu.

Je potrebné poukázať na to, že na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neexistuje právny nárok, daný postup je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť riziko recidívy, pričom takou okolnosťou je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného. Pri rozhodovaní o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody treba vždy zhodnotiť osobu odsúdeného a celý jeho doterajší život, vrátane jeho správania pred spáchaním trestného činu, správania, ktoré viedlo k jeho spáchaniu ako aj správania vo výkone trestu odňatia slobody. Tieto okolnosti pritom nemožno hodnotiť izolovane, ale je nutné ich posudzovať vo vzájomných súvislostiach. Očakávanie správania sa odsúdeného v budúcnosti je možné vyvodiť z objektívnych okolností, ktoré sa už stali a ktoré musí súd logicky vyhodnotiť. Ohľadne správania sa odsúdeného v budúcnosti súd pri rozhodovaní o podmienenom prepustení vyvodzuje iba predpoklady a očakávanie, pretože logicky nemôže vedieť, čo sa v budúcnosti skutočne stane. Správanie sa odsúdeného v minulosti má v tomto prípade rozhodujúci význam pri určení pravdepodobnosti jeho správania sa v budúcnosti. Samotnou okolnosťou, ktorá má nepochybne veľký význam, je teda predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho prípadnej trestnej činnosti, pričom pozitívna prognóza budúceho správania sa odsúdeného je nutným predpokladom pre rozhodnutie o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Pokiaľ ide o sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti, podľa názoru krajského súdu tieto sú zjavné. Posúdenie otázky novej recidívy je vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, no pri skúmaní tejto miery pravdepodobnosti sa vychádza z objektívnych kritérií, medzi ktoré patrí najmä predchádzajúci spôsob života odsúdeného a jeho sklony k páchaniu trestnej činnosti. Súd môže pri hodnotení osoby odsúdeného prizerať na skutočnosť, že sa v minulosti dopustil trestných činov a z toho vyvodí príslušné závery z hľadiska jeho vzťahu k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom a možnosti jeho nápravy a polepšenia. Z hľadiska posudzovania sklonov odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti je pritom možné prihliadať aj na zahladené odsúdenia, lebo zahladením odsúdenia alebo zákonnou fikciou neodsúdenia právne zaniká iba skutočnosť odsúdenia za trestný čin, ale nie aj sama skutočnosť, že páchatel trestný čin spáchal.

V tomto prípade mnohopočetná recidíva odsúdeného (10 odsúdení v odpise registra trestov) nepochybne svedčí v prospech záveru okresného súdu, že predchádzajúce trestné stíhania, odsúdenia ani uložené tresty, ba ani predchádzajúci výkon nepodmieneného trestu odňatia slobody na odsúdeného zjavne nemali požadovaný preventívny a resocializačný účinok, keďže mu nezabránili v ďalšom páchaní trestnej činnosti. Prísnejší náhľad na opakovane v minulosti recidivujúceho odsúdeného pri posudzovaní prognózy „či od neho možno očakávať na slobode riadny život“ je namieste. Hodnotenie jeho správania počas výkonu trestu odňatia slobody možno dôvodne prisudzovať len schopnosti prispôsobenia sa režimovým podmienkam výkonu trestu. Na základe uvedeného možno konštatovať, že riziko recidívy je u neho s ohľadom na tieto faktory stále prívysoké.

Čo sa týka prísľubu zamestnania, ktoré spomína odsúdený v sťažnosti, krajský súd konštatuje, že v tomto smere odsúdený nepredložil žiadny dôkaz. Z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS vyplynulo, že odsúdený dokonca zvažuje prácu v zahraničí, pričom odsúdený sa podrobnejšie k tomuto nevyjadril na verejnom zasadnutí, a preto krajský súd nemal preukázané, že odsúdený má skutočne zabezpečené akúkoľvek stabilné zamestnanie po prípadnom podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Rodinné väzby nie sú dnes tie relevantné faktory, pre ktoré by súdy mali jeho návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovieť.

Pokiaľ v sťažnosti odsúdený poukazoval na to, že riaditeľ ÚVTOS odsúdeného odporučil podmienené prepustiť, k tomu krajský súd uvádza, že stanovisko riaditeľa má pre súd len odporúčací charakter, konečné posúdenie splnenia zákonných podmienok na podmienené prepustenie je vždy na úvahe súdu.

Zhrnúc vyššie uvedené krajský súd dospel k záveru, že náprava a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmieneným

prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov.

Keďže krajský súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zrušenie, resp. zmenu napadnutého uznesenia, sťažnosť odsúdeného ako nedôvodnú zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.